

Přípustnost dovolání

Právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod garantuje každému možnost domáhat se stanoveným postupem ochrany svých práv před nezávislým a nestranným soudem, případně před jiným orgánem. Tento postup k ochraně práv jednotlivce není upraven ústavními předpisy, nýbrž je regulován v zákonných procesních předpisech (čl. 36 odst. 4 Listiny), které stanoví, jakými konkrétními způsoby a procesními instituty lze právo na soudní a jinou právní ochranu realizovat. Dodrží-li jednotlivce stanovený postup, a soud přesto odmítne o jeho právu rozhodnout, dochází k porušení práva na soudní ochranu, k ústavně nepřipustnému odepření spravedlnosti (*denegationis iustitiae*). To platí i pro řízení o dovolání před Nejvyšším soudem, neboť i když dovolání představuje mimořádný opravný prostředek, jehož existence sama nepožívá ústavněprávní ochrany, rozhodování o něm – je-li už takový opravný prostředek v právním řádu zaveden – není vyjmutο z rámce ústavněprávních principů a ústavně zaručených práv a svobod [srov. např. nález ze dne 13. 3. 2018 sp. zn. III. ÚS 3045/17 (N 47/88 SbNU 633)].

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 634/25 ze dne 13.8.2025)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky obchodní společnosti ELA - PLAST s.r.o., sídlem L., zastoupené JUDr. J.G., advokátem, sídlem M., proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. prosince 2024 č. j. 23 Cdo 3670/2023-346 a výrokům II až IV rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. března 2023 č. j. 84 Co 182/2022-317, za účasti Nejvyššího soudu a Krajského soudu v Ústí nad Labem, jako účastníků řízení, a města Litvínov, sídlem L., zastoupeného JUDr. Bc. M.F., LL.M., advokátem, sídlem M., jako vedlejšího účastníka řízení, tak, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 3. prosince 2024 č. j. 23 Cdo 3670/2023-346 bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. prosince 2024 č. j. 23 Cdo 3670/2023-346 se ruší. Ve zbývající části se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatelka domáhala zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí (respektive jejich jednotlivých výroků) s tvrzením, že jimi byla porušena základní práva zaručená čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Z ústavní stížnosti a z vyžádaného spisu Okresního soudu v Mostě (dále jen "okresní soud") sp. zn. 50 C 10/2019 se podává, že stěžovatelka se domáhala po vedlejšímu účastníkovi zaplacení neuhrazené části ceny díla (stavebních úprav budovy základní školy - výměny oken), jelikož vedlejší účastník odmítl zaplatit část ceny díla ve výši žalované částky. Stěžovatelka požadovala též náhradu nákladů vynaložených na zpracování znaleckého posudku. Okresní soud rozsudkem ze dne 4. 10. 2021 č. j. 50 C 10/2019-237 uložil vedlejšímu účastníkovi povinnost zaplatit stěžovatelce částku 3 745 264,74 Kč s příslušenstvím a částku 61 952 Kč představující náklady na zpracování znaleckého posudku (výroku I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky II a III). Podle okresního soudu stěžovatelka provedla všechny práce, které byly mezi účastníky dohodnuty a tvořily podle smlouvy o dílo předmět díla. Vedlejší účastník podle okresního soudu porušil povinnost podle § 2586 odst. 1 a § 2628 zákon č.

[89/2012](#) Sb., občanský zákoník, převzít dokončené dílo a zaplatit sjednanou cenu.

3. Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen "krajský soud") k odvolání vedlejšího účastníka napadeným rozhodnutím rozsudek okresního soudu v části jeho výroku I, jímž byla vedlejšímu účastníku uložena povinnost zaplatit stěžovateli částku 3 Kč spolu s příslušenstvím, zrušil a řízení zastavil (výrok I; krajský soud tímto výrokiem - zjednodušeně řečeno - reagoval na to, že okresní soud opomněl rozhodnout o části stěžovatelkou podané žaloby). Dále rozsudek okresního soudu ve zbylé části téhož výroku změnil tak, že žalobu v částce 3 745 261,74 Kč spolu s příslušenstvím a v částce 61 952 Kč (náklady na zpracování znaleckého posudku) zamítl (výrok II) a výrokiem III a IV rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Krajský soud zdůraznil, že účastníci řízení ve smlouvě o dílo vážali vznik nároku stěžovatelky na zaplacení konečné ceny díla na předání zhotoveného díla, a to na základě písemného předávacího protokolu. Sepsání protokolu o předání a převzetí díla bylo hmotněprávní podmínkou vzniku nároku stěžovatelky na zaplacení ceny díla. Jelikož k předání a převzetí díla nedošlo, nevzniklo stěžovateli - doposud - právo na zaplacení ceny díla. Není rovněž správný závěr okresního soudu, že vedlejší účastník se v důsledku porušení povinnosti převzít dokončené dílo dostal do prodlení se zaplacením jeho ceny. Jelikož nedošlo k předání a převzetí díla způsobem stanoveným ve smlouvě o dílo, není cena díla (doplatek ceny) doposud splatná. Proto nebylo možné podle krajského soudu žalobě stěžovatelky vyhovět.

4. Následné dovolání stěžovatelky Nejvyšší soud napadeným usnesením odmítl a rozhodl o náhradě nákladů dovolacího řízení. Nejvyšší soud v odůvodnění mj. zdůraznil, že stěžovatelka zpochybnila interpretaci smlouvy o dílo (tj. že předávací protokol byl hmotněprávní podmínkou vzniku nároku stěžovatelky na zaplacení ceny díla), což je otázka výkladu smluvních ujednání. Pokud krajský soud k výkladu dospěl na základě interpretačních pravidel souladných s ustálenou rozhodovací praxí, nemůže taková otázka založit přípustnost dovolání ve smyslu § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "o. s. ř."). Stěžovatelka tak ani k této části dovolací argumentace nesplnila povinnosti vymezit důvody dovolání ve smyslu § 241a o. s. ř., neboť spornou otázku neformulovala jako právní otázku, již by se mohl Nejvyšší soud zabývat. Přípustnost dovolání podle Nejvyššího soudu nemohly založit ani stěžovatelčiny otázky vztahující se k alternativnímu posouzení věci jako sporu z titulu náhrady škody či bezdůvodného obohacení, neboť takové hodnocení případu nebylo pro krajský soud rozhodující.

II. Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka opakuje, že nárok vůči vedlejšímu účastníkovi dovozovala ze smlouvy o dílo, eventuálně jako nárok z odpovědnosti za škodu, protože vedlejší účastník měl porušit svoji povinnost dílo převzít a zaplatit. Odkazuje na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2013 sp. zn. 23 Cdo 1505/2013 a ze dne 13. 6. 2018 sp. zn. 23 Cdo 996/2018, neboť má za to, že právě z těchto dvou rozhodnutí měl Nejvyšší soud při hodnocení přípustnosti jejího dovolání vycházet, ale neučinil tak. Zdůrazňuje, že předávací protokol je pouhým důkazem o předání a převzetí díla a nikoliv hmotněprávní podmínkou řádného předání a převzetí díla a zaplacení jeho ceny. Obecné soudy se ani nepokusily vyložit smysl a význam právního jednání stran smlouvy a neřídily se základními zásadami soukromého práva, včetně zásady, že smlouvy mají být plněny. Obecné soudy rovněž měly přihlídnout k tomu, že smlouvu o dílo formuloval výlučně vedlejší účastník. Nesouhlasí s tím, jak Nejvyšší soud posoudil přípustnost jejího dovolání. Vymezuje se mimo jiné proti právnímu hodnocení § 556 občanského zákoníku s tím, že krajský soud se odchýlil od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu týkající se výkladu právních jednání a rovněž Nejvyšší soud pak pominul, jaký obsah a význam strany svým jednáním smlouvě o dílo připisují. Dovolání stěžovatelky tak mohlo podle jejího názoru zpochybnit nosné důvody rozhodnutí krajského soudu.

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

6. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka před jejím podáním vyčerpala veškeré zákonné procesní prostředky ochrany svých práv (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario).

IV. Průběh řízení před Ústavním soudem

7. Soudkyně zpravodajka podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslala ústavní stížnost k vyjádření účastníkům řízení a vedlejšímu účastníkovi.

8. Nejvyšší soud nejprve zdůraznil, že stěžovatelka jen opakuje argumenty, se kterými se v napadeném rozhodnutí vypořádal. Stěžovatelka jen vyjadřuje nesouhlas s právním posouzením věci v rovině podústavního práva. Nerespektuje tedy postavení Ústavního soudu plynoucí z jeho judikatury. Stěžovatelka vychází ze závěru okresního soudu, že úplně provedla jí zhotovované dílo. K tomu Nejvyšší soud připomíná, že krajský soud z tohoto skutkového stavu věci nevycházel, neboť to vzhledem ke své právní argumentaci nepovažoval za nezbytné. Pokud stěžovatelka v ústavní stížnosti odkazuje na závěry rozsudků Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 1505/2013 a sp. zn. 23 Cdo 996/2018, pak z nich ale dovozuje jiné právní závěry, než z nich skutečně vyplývají. Uvedená rozhodnutí řeší situace, kdy ve smlouvě o dílo nebylo sepsání předávacího protokolu koncipováno jako hmotněprávní podmínka předání díla. V nyní posuzované věci krajský soud na základě výkladu smlouvy dospěl k závěru, že sepsání předávacího protokolu naopak jako podmínka pro vznik práva na zaplacení ceny díla koncipován byl. Krajský soud nevycházel jen ze samotného textu smlouvy a jejího jediného ustanovení, nýbrž i z následného chování obou stran nyní sporného kontraktu. Nejvyšší soud se rovněž nezabýval posouzením daného nároku stěžovatelky jako nároku plynoucího z náhrady škody nebo z bezdůvodného obohacení, neboť o právní kvalifikaci nároku stěžovatelky jako nároku plynoucího ze smlouvy o dílo neměl pochyb.

9. Krajský soud upozorňuje, že ve věci je sporné i to, zda stěžovatelka řádně splnila své povinnosti plynoucí ze smlouvy o dílo. V řízení před okresním soudem byly k této otázce předloženy dva znalecké posudky s protichůdnými závěry. Okresní soud se bez bližšího zdůvodnění podle krajského soudu přiklonil ke znaleckému posudku předloženého stěžovatelkou. Při posuzování povahy předávacího protokolu krajský soud vycházel z § 555 a 556 odst. 1 a 2 občanského zákoníku. Na základě toho dovodil, že mezi účastníky byla sjednaná hmotněprávní podmínka pro zaplacení ceny díla, a to v podobě podepsání předávacího protokolu.

10. Vedlejší účastník uvedl, že se ztotožňuje s právními závěry uvedenými v usnesení Nejvyššího soudu i v rozsudku krajského soudu. Stěžovatelka své dovolání formulovala tak, že se z pohledu Nejvyššího soudu stalo neposouditelným. Stěžovatelka tak ve smyslu přípustnosti ústavní stížnosti řádně nevyčerpala všechny prostředky dané jí k ochraně jejích práv a je proto nepřipustná. I pokud by Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost stěžovatelky přípustná je, do práv stěžovatelky nebylo zasaženo.

11. Ústavní soud zaslal všechna vyjádření stěžovatelce na vědomí a k případné replice. Stěžovatelka uvádí, že argumenty v ústavní stížnosti opakuje proto, že se jimi zejména Nejvyšší soud v rozhodnutí dostatečně nezabýval. Neřešil vůbec aplikaci § 1963 a 1965 občanského zákoníku, vztahující se k otázkám splatnosti ceny plnění. Upozorňuje na to, že krajský soud pominul závěr okresního soudu, že stěžovatelka řádně splnila své povinnosti plynoucí ze smlouvy o dílo, který tak nebyl ani v odvolacím řízení jakkoliv zpochybněn. Nejvyšší soud nesprávně převzal závěr krajského soudu o tom, že smlouva o dílo uzavřená mezi stěžovatelkou a vedlejším účastníkem má obsahovat hmotněprávní podmínku v podobě sepsání (podepsání) předávacího protokolu, na kterou je navázána povinnost

vedlejšího účastníka zaplatit cenu díla. K vyjádření krajského soudu stěžovatelka mimo jiné uvádí, že se nevypořádal s jí uplatněným nárokem na náhradu škody, kterého se alternativně vůči vedlejšímu účastníkovi domáhala. K argumentaci vedlejšího účastníka stěžovatelka poznamenává, že na její věcné námitky v ústavní stížnosti nereaguje. Nesouhlasí s tím, že její ústavní stížnost je nepřijatelná.

12. Ústavní soud nenařídil ústní jednání, neboť od něho nelze očekávat další objasnění věci (srov. § 44 zákona o Ústavním soudu).

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

13. Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně zdůrazňuje, že není součástí soudní soustavy, a nepřísluší mu proto ani právo vykonávat dohled nad rozhodovací činností obecných soudů [srov. např. náleze ze dne 1. 2. 1994 sp. zn. III. ÚS 23/93 (N 5/1 SbNU 41)]. Do rozhodovací činnosti obecných soudů je oprávněn zasáhnout pouze tehdy, došlo-li jejich pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byl stěžovatel účastníkem, k porušení jeho základních práv či svobod chráněných ústavním pořádkem. Skutečnost, že se obecný soud opřel o právní názor (resp. o výklad zákona, případně jiného právního předpisu), se kterým se stěžovatel neztotožňuje, nezakládá sama o sobě relevantní důvod k podání ústavní stížnosti [viz náleze ze dne 26. 6. 1995 sp. zn. IV. ÚS 188/94 (N 39/3 SbNU 281)]. Ústavní soud však na druhé straně konstatuje, že výklad a následná aplikace právních předpisů obecnými soudy mohou být v některých případech natolik extrémní, že vybočí z mezí hlavy páté Listiny, jakož i z principů ovládajících demokratický právní stát, a zasáhnou tak do některého ústavně zaručeného základního práva. To je právě případ stěžovatelky.

V.1 Obecná východiska

Autonomie vůle

14. Ústavní soud se ve své judikatuře opakovaně vyjadřoval k nutnosti maximálního respektu k principu autonomie vůle, a to zvláště při posuzování smluv obecnými soudy. Autonomie vůle představuje elementární podmínku fungování právního státu [srov. např. náleze ze dne 11. 11. 2009 sp. zn. IV. ÚS 128/06 (N 235/55 SbNU 267)] s tím, že jde o jeden z projevů vázanosti státní moci zákonem podle čl. 2 odst. 3 Listiny a podle čl. 2 odst. 4 Ústavy [srov. náleze ze dne 11. 7. 2017 sp. zn. IV. ÚS 3168/16 (N 121/86 SbNU 85)]. Autonomie vůle má proto dvě strukturální dimenze: 1. státní mocí lze do autonomní sféry jednotlivce (a tedy i do jeho autonomních volných projevů) zasahovat jen v rámci daném výslovným svolením (pokynem) zákonodárce a 2. jednotlivec může na základě své volní autonomie činit vše, co mu zákon nezakazuje (nebo v čem ho neomezuje). V této druhé dimenzi je pak autonomie vůle vůči státní moci přímo vykonatelná.

15. Skutečnost, že autonomie vůle je bezprostředně aplikovatelná (a vůči státní moci vynutitelná) se projevuje v tom, že interpretuje-li soud v soudním řízení mezi účastníky uzavřenou smlouvu, musí k ní přistupovat nikoliv tak, že má být bezvadná, ale tak, že v ní (prostřednictvím ní) jednotlivec vyjádřil, co chce (respektive to, co chtěl) dosáhnout. Jednotlivec tedy činí (činil), co mu zákon nezakazuje, a soud jej výkladem jeho právního jednání (například interpretací jím uzavřené smlouvy) nesmí nutit k tomu, co mu zákon výslovně neukládá. Například v nálezu ze dne 26. 1. 2016 sp. zn. II. ÚS 2124/14 (N 13/80 SbNU 163), navazujícím na náleze ze dne 14. 4. 2005 sp. zn. I. ÚS 625/03 (N 84/37 SbNU 157), Ústavní soud uvedl, že prioritu musí mít výklad smlouvy, který nezakládá její neplatnost, před výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá; zmíněné východisko přitom podle Ústavního soudu platí zvláště tehdy, jsou-li v daném případě možné oba výklady.

16. Naznačený princip brání zásahům veřejné (soudní) moci do smluvní volnosti jako jednoho z mnoha projevů autonomie vůle tím, že právní jednání, uzavřenou smlouvu, prohlásí za neplatné. Nejde však jen o tento závažný zásah do autonomie vůle jednotlivce, uvedený princip je nutno chápat

tak, že soud musí při řešení sporů identifikovat ekonomický účel právního jednání (smlouvy) a tuto hospodářskou funkci se snažit - což je zvláště podstatné v právě posuzovaném případě - zachovat (to samozřejmě ale jen tehdy, neodporuje-li takový hospodářský účel smlouvy zákonu, dobrým mravům atp.). Proto také Ústavní soud trvale zastává názor, že směřuje-li vůle smluvních stran k jinému významu, než je ve smlouvě zanesen, a podaří-li se takový jiný význam v řízení před soudem dostatečně ozřejmit, musí mít takový účastníky smlouvy sledovaný účel přednost před interpretací smlouvy upínající se jen k jejímu doslovnému výkladu - srov. např. nálezy ze dne 19. 7. 2022 sp. zn. I. ÚS 2337/21 (N 87/113 SbNU 58) nebo ze dne 22. 1. 2015 sp. zn. III. ÚS 403/12 (N 12/76 SbNU 163).

Rozhodování Nejvyššího soudu o přípustnosti dovolání

17. Právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny garantuje každému možnost domáhat se stanoveným postupem ochrany svých práv před nezávislým a nestranným soudem, případně před jiným orgánem. Tento postup k ochraně práv jednotlivce není upraven ústavními předpisy, nýbrž je regulován v zákonných procesních předpisech (čl. 36 odst. 4 Listiny), které stanoví, jakými konkrétními způsoby a procesními instituty lze právo na soudní a jinou právní ochranu realizovat. Dodrží-li jednotlivce stanovený postup, a soud přesto odmítne o jeho právu rozhodnout, dochází k porušení práva na soudní ochranu, k ústavně nepřipustnému odepření spravedlnosti (*denegationis iustitiae*). To platí i pro řízení o dovolání před Nejvyšším soudem, neboť i když dovolání představuje mimořádný opravný prostředek, jehož existence sama nepožívá ústavněprávní ochrany, rozhodování o něm - je-li už takový opravný prostředek v právním řádu zaveden - není vyjmuta z rámce ústavněprávních principů a ústavně zaručených práv a svobod [srov. např. nález ze dne 13. 3. 2018 sp. zn. III. ÚS 3045/17 (N 47/88 SbNU 633)].

18. Ústavní soud k přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř. v minulosti judikoval, že se jeho přezkum omezuje zpravidla na posouzení dvou otázek, a to, zda dovolací soud neodepřel účastníku řízení soudní ochranu tím, že odmítl dovolání, aniž by se ve svém odůvodnění ve vztahu k jeho přípustnosti náležitě vypořádal se stěžovatelem řádně předestřenou právní otázkou, nebo tím, že v rámci svého posouzení právní otázky, ať už vyústilo do odmítnutí dovolání nebo připuštění dovolacího přezkumu, aproboval právní výklad, který je v rozporu s ústavně zaručenými základními právy a svobodami [srov. např. nález ze dne 9. 2. 2016 sp. zn. II. ÚS 2312/15 (N 30/80 SbNU 391), bod 20]. V nyní posuzované věci jde o první ze shora označených situací, tedy posouzení, zda se Nejvyšší soud vypořádal s řádně předestřenými právními otázkami.

19. Účelem řízení o dovolání není přitom pouze sjednocování judikatury. Jde rovněž o prostředek ochrany subjektivních práv, kterých se jedinec dovolává. Z tohoto plyne požadavek, aby Nejvyšší soud vykládal podmínky připuštění dovolání tak, aby byl nejen naplněn účel sjednocování judikatury, ale především také ochrana základních subjektivních práv podle čl. 4 Ústavy. Ochranu subjektivních práv proto nelze pouštět ze zřetele ani tam, kde je zákonodárcem sledovaným účelem řízení o mimořádném opravném prostředku tzv. sjednocování judikatury [nález ze dne 3. 6. 2020 sp. zn. II. ÚS 2310/19 (N 119/100 SbNU 324), bod 30]. Nejvyšší soud tedy nesmí postupovat při posouzení naplnění předpokladů přípustnosti dovolání formalisticky (nález ze dne 24. 7. 2024 sp. zn. III. ÚS 1089/23, bod 26).

V.2 Aplikace obecných východisek na posuzovaný případ

20. Krajský soud zamítl žalobu stěžovatelky s tím, že stěžovatelka a vedlejší účastník ve smlouvě o dílo podmínili vznik nároku na zaplacení ceny díla předáním zhotoveného díla, o čemž měl být sepsán písemný protokol jako hmotněprávní podmínka tohoto nároku. Stěžovatelka tento závěr krajského soudu v dovolání zpochybnila a po Nejvyšším soudu mimo jiné žádala, aby se - s ohledem na ustálenou judikaturu vztahující se k výkladu právních jednání, resp. k posouzení existence takové hmotněprávní podmínky ve smlouvě - vyjádřil a posoudil, zda sepsání protokolu o předání a převzetí

bylo sjednáno jako hmotněprávní podmínka zaplacení ceny díla. Touto námitkou stěžovatelky se Nejvyšší soud nezabýval, jelikož dovolání pro tuto otázku neshledal přípustné s tím, že krajský soud se od jeho judikatury neodchýlil.

21. Z judikatury Nejvyššího soudu lze přitom dovodit, že ne každé ujednání o požadavku sepsání (podepsání) předávacího protokolu je možno považovat za sjednání hmotněprávní podmínky ve výše uvedeném smyslu (srov. k tomu např. rozsudek ze dne 25. 11. 2020 sp. zn. 32 Cdo 2847/2019). Zároveň nemusí být výslovně ve smlouvě ujednáno, že zaplacení ceny zhotoveného díla je vázáno na předání a podepsání předávacího protokolu, postačí, lze-li to ze smlouvy a z okolností smluvního vztahu dovodit. Soud musí mít v tomto ohledu za prokázanou skutečnou vůli smluvních stran (srov. k tomu např. rozsudek ze dne 26. 11. 1998 sp. zn. 25 Cdo 1650/98).

22. Základním účelem výkladu právních jednání je zjištění skutečné vůle jednajícího. Právní úkony vyjádřené slovy je proto třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale též podle vůle toho, kdo jej učinil. Dovození vůle čistě z jazykového výkladu psaného textu může být pro prokázání skutečného úmyslu stran nedostatečné. To přesně ovšem krajský soud v posuzovaném případě učinil. Dovodil, že podepsaný předávací protokol je hmotněprávní podmínkou pro zaplacení ceny díla s tím, že odkázal na několik ustanovení smlouvy o dílo uzavřené mezi stěžovatelkou a vedlejším účastníkem. Z odůvodnění napadeného rozsudku je zjevné, že krajský soud nezkoumal vůli stran v okamžiku uzavírání smlouvy o dílo v kontextu následného jednání stran. Takto výhradně jazykově obsah smlouvy o dílo interpretoval, přestože z vyjádření stran a po dokazování provedeném okresním soudem, včetně výslechu celé řady osob, bylo možné na obsah smlouvy o dílo, včetně povahy předávacího protokolu, usuzovat i z jiných skutečností. Kromě toho je s ohledem na zjištěné skutečnosti podle Ústavního soudu také třeba se při výkladu dané smlouvy o dílo zabývat tím, zda je vzhledem k jejímu ekonomickému účelu logický závěr, že stěžovatelka při jejím uzavírání zamýšlela, že nedostane zaplacení za řádně provedené práce jen proto, že by vedlejší účastník odmítl podepsat předávací protokol.

23. Stěžovatelka přitom přípustnost dovolání založila mimo jiné na tom, že krajský soud v rozporu s výše odkazovaným rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 2847/2019 neřešil na základě jednání stran po uzavření smlouvy o dílo jejich skutečnou vůli, pokud jde o povahu předávacího protokolu. Z dovolání stěžovatelky bylo patrné, na jaká výkladová pravidla poukazuje a v čem spatřuje rozpor s judikaturou Nejvyššího soudu ohledně výkladu právního jednání, přičemž v dovolání byla tato judikatura v tomto kontextu rovněž zmíněna. Bylo tedy dostatečně seznatelné, v čem spatřuje stěžovatelka přípustnost dovolání. Nejvyšší soud přesto dovolání odmítl jako nepřípustné s tím, že krajský soud nepochybil, když se při výkladu smlouvy o dílo držel textu smlouvy, nezjišťoval skutečnou vůli stran a vycházel z toho, že skutečná vůle stran odpovídala projevům vůle zachyceným ve smlouvě o dílo. Nejvyšší soud za těchto okolností postupoval přehnaně formalisticky tím, že dovolání odmítl pro nepřípustnost.

VI. Závěr

24. V souladu s výše uvedeným Ústavní soud uzavírá, že Nejvyšší soud porušil stěžovatelčino právo na přístup k soudu (čl. 36 odst. 1 Listiny). Ústavní soud proto ústavní stížnosti částečně vyhověl a napadené usnesení Nejvyššího soudu zrušil [§ 82 odst. 1, odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Nejvyšší soud v novém rozhodnutí plně zohlední závěry nynějšího nálezu, především posoudí přípustnost dovolání, pokud jde o výklad smlouvy o dílo a s tím související povahu předávacího protokolu. Ústavní soud sám se za dané situace povahou uvedeného protokolu ani dalšími skutkovými okolnostmi věci meritorně nezabýval. Nepředjímá tedy samotný výsledek ve věci, včetně toho, zda stěžovatelka skutečně podle smlouvy o dílo splnila své povinnosti bez vad či nikoli.

25. Vzhledem k zastávané doktríně minimalizace zásahů do rozhodovací praxe obecných soudů

nepovažoval Ústavní soud za nutné zrušit též napadené výrokové části rozsudku krajského soudu. Proto Ústavní soud ve zbývajících částech ústavní stížnosti mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků odmítl jako návrh nepřijatelný [§ 43 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu]. Ústavní stížnost proti napadeným výrokovým částem rozsudku krajského soudu je tak procesním prostředkem předčasným (shodně např. nález ze dne 18. 6. 2025 sp. zn. IV. ÚS 296/24).

Další články:

- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)